

‘Verdrietige ervaringen met teruggang vragen om erkenning’

Interview met Wim Dekker

‘Rouw en hoop in de kerk’ is het thema van een nieuwe Areopagus-studiekring die op 9 oktober start, en die Wim Dekker samen met Teun de Ridder leidt. Voor de Company of Preachers blikt Dekker vooruit op de thema’s van de boeken van Aarnoud van der Deijl en Andrew Root die op het programma staan. ‘De erkenning van het verdriet en de verlegenheid is van groot belang.’

‘Het boek [De toekomst van de kerk](#). *Essay vol rouw en hoop* van Aarnoud Van der Deijl is heel waardevol omdat het bepaalde zaken bespreekbaar maakt’, vertelt Wim Dekker in zijn woning in Oosterwolde. ‘In het vorige seizoen van de Areopagus-studiekringen die ik leid, waren er een aantal collega’s die vertelden dat ze verdrietig waren over de neergang in de kerken waarin ze gediend hadden. Sommigen hadden zich vijftientig jaar ingespannen op verschillende plaatsen en de aantallen kerkgangers alleen achteruit zien gaan. Ze hadden het gevoel dat er weinig plekken zijn waarop je het gevoel dat dit oproept, kunt delen. Vaak reageren mensen dan met een stichtelijke opmerking, maar het gaat om een verlieservaring. Daarom vroegen collega-predikanten om een aparte studiekring aan deze thematiek te wijden.’

Spiritueel thema

Voor de studiekring voor predikanten, die drie bijeenkomsten in het najaar omvat, is gekozen om het boek van Van der Deijl te bespreken en ook [Wachten op God](#) van Andrew Root en Blair Bertrand. Op welke manier vullen de perspectieven van Van der Deijl en Root elkaar aan? ‘Van der Deijl is een dominee die heel eerlijk beschrijft wat er in de loop van de tijd in de gemeentes waar hij actief was, geprobeerd is. Hij zit niet bij de pakken neer. Hij voert een sterk pleidooi voor ruimte om te rouwen over dergelijke ontwikkelingen en dan, na acceptatie, te zoeken naar wat nog wel mogelijk is. Dat is heel waardevol.’

Het boek van Andrew Root sluit daar inhoudelijk goed op aan en voegt iets moois toe, meent Dekker. ‘Hij is natuurlijk een Amerikaan, ook zijn manier van schrijven: hij spreekt je aan alsof je zijn vriend bent en zijn boek staat vol anekdotes. Daar moet je van houden. Maar de kern is dat het in verlieservaringen gaat om uithouden, om wachten op God. Dat sluit aan bij onze eigen gereformeerde traditie. Er is in die traditie een meer bevindelijke stroming, soms naar een lijdelijke houding neigend, en een meer activistische stroming. Juist die bevindelijke insteek hebben we vandaag nodig. Wij kunnen de kerk niet bewaren, laat staan: redden. Wachten is daarmee een mooi spiritueel thema. Wat betekent wachten op God als je met de rug tegen de muur staat? De neiging is wellicht een vlucht naar voren te doen. Maar dat zal niet helpen’.

Gedachtewisseling

Wachten vraagt ook een zekere alertheid, vervolgt hij. ‘Denk aan het beeld van de wachters op de morgen. De zon komt straks weer op. Je moet intussen alert blijven op de vijand. Tegelijk zie je uit naar de eerste straaltjes licht. Je verheugt je zodra je ze ziet. Het is een beeld dat in een periode van grote afbraak aansprekend is. Doet de laatste het licht uit? Dat is op veel plekken de vraag. Maar als je kunt blijven wachten op God, zoek dan anderen op om mede-wachter te zijn. Dan worden het er

misschien twee, of drie. Als er een vierde bij komt, heb je een groepje. Het kan heel klein opnieuw beginnen. Dat roept vragen op als: hoe ben je dan alert? Wat voor signalen verwacht je?'

Het is waardevol om hierover van gedachten te wisselen, meent Dekker. 'Sommige collega's zitten middenin een proces van teruglopende aantallen, anderen hebben met hun gemeente juist al een doorstart gemaakt. En sommige anderen maken de krimp wellicht in de toekomst nog mee. Ik hoop dat we met predikanten van bloeiende en kwijnende gemeentes iets voor elkaar kunnen betekenen.'

Dekker leidt de theologische studiekringen nu al vele jaren, ook al weer negen jaar na zijn emeritaat. 'Wat mij telkens blij maakt, is de openheid die er in de groepen ontstaat. Er valt veel te leren van de boeken die we bespreken, maar je kunt ook veel voor elkaar betekenen door heel eerlijke gesprekken van hart tot hart te hebben. Ik verwonder me er altijd over hoezeer predikanten bereid zijn om in hun hart te laten kijken.'

Verdonkeremaand

Praten over de neergang als rouwproces gebeurt niet vaak, is de indruk van Dekker. 'Er wordt wel veel peptalk over ons heen gegoten, ook in de PKN. Daarmee wordt de afbraak verdonkeremaand. Het gaat vaak over nieuw elan, maar dat troost niet. Het is geen antwoord. Pioniersplekken bijvoorbeeld zijn reden voor dankbaarheid, maar ze zijn geen antwoord op de afbraak. De erkenning van het verdriet en de verlegenheid is daarom van groot belang. Je hebt je eigen ervaring als predikant, en die doet ertoe.'

De kerk biedt weinig hulp om daarmee om te gaan, vindt Dekker. 'Van der Deijl heeft een heel eerlijk en kwetsbaar verhaal opgeschreven. Dat helpt om niet moedeloos uit te zien naar het eind van je carrière, maar op zoek te gaan naar de bronnen die je aanboort. Root heeft veel geleerd van Bonhoeffer en Luther. Bonhoeffer schrijft in zijn bekende Doopbrief (in *Verzet en Overgave*), dat de toekomst van de kerk ligt in bidden, wachten op God en het goede doen onder de mensen. Bonhoeffer zag voor de Tweede Wereldoorlog het innerlijke en uiterlijke verval van de volkskerk in Duitsland. Hij kwam uit bij een kloosterachtige vorm van kerk. Groepen gelovigen die het goede doen onder de mensen, zonder veel pretenties.' Van die perspectieven valt veel te leren, maar het ingewikkelde van deze tijd is ook de gelijktijdigheid van verschillende ontwikkelingen, benadrukt hij. 'Er is een rouwproces om teruggang, maar er zijn ook gemeenten die groeien.'

Diepteboringen

De studiekringen bestaan al heel wat jaren. Het afgelopen jaar werd Dekkers eigen boek *Oproep tot omkeer* in gesprek gebracht met het boek *Staan in de wereld van nu* van de Franse socioloog Jacques Ellul. Het liefst richt Dekker zich op systematische theologie, bekend hij. Uiteindelijk vinden veel missionaire vragen daar hun oorsprong. 'Bonhoeffer hebben we vrij diepgaand besproken. Bijna alle grote boeken van Van de Beek hebben we gelezen. Hij is een uitdagende gesprekspartner, juist ook als je hem niet in alles volgt. Ook de Christelijke Dogmatiek van Van der Kooi en Van den Brink hebben we besproken. Zo hebben we de afgelopen jaren veel theologische onderwerpen uitgediept. Daarbij werden grote christelijke thema's gecombineerd met de vraag hoe je die als predikant over de

toonbank krijgt. Je hebt die theologische diepteboorings nodig, ook om te weten: wat geloof ik als predikant nu eigenlijk zelf? Wat je gelooft, communiceer je. Het is dus heel belangrijk om dat scherp in beeld te hebben.'

Tekst: Nels Fahner

De studiekring over rouw en hoop in de kerk start op 9 oktober en telt drie bijeenkomsten in het najaar. Meer informatie en aanmelden: <https://www.izb.nl/areopagus-bijeenkomst/152/studiekring-rouw-en-hoop-in-de-kerk>